

גפנר, אברהם (1872-1943)

(Abraham Gepner), איש עסקים ופעיל ציבור. חבר היודנרט בגטו ורשה. ג' נולד בורשה למשפחה דלת אמצעים, בנערותו התייתם מאביו ונאלץ להפסיק את לימודיו. בכוח מרצו, חריצותו ויוזמתו, טיפס ועלה מנער שליח בחברה מסחרית לבעל חברה מסחרית ומפעלי תעשייה ומלאכה מכוונים בענף המתכת בפולין, עם קשרים בין-לאומיים מסועפים. ג' היה פטריוט פולני נלהב ובצעירותו נטה למתבוללים. בזמן החרם הכלכלי האנטי-יהודי שהכריזו הלאומנים הפולנים ב-1912 התרחק מהתבוללות ופנה גם לפעילות בקרב היהודים. שנים רבות מלא תפקידים בכירים במרכז הסוחרים היהודים בפולין, וב-1935-1939 היה יושב-ראש המרכז. הוא גם היה חבר מועצת עיריית ורשה, קנה לו שם כנדבן התורם ביד רחבה למפעלים לחינוך מקצועי, לפרודוקטיוויזציה ולבתי-יתומים. בחייו הפרטיים היה ג' ידוע בצניעותו המחמירה, אך קבע לעצמו נוהג של מתן 'מעשר' שנתי מכול עסקיו לצורכי צדקה וסעד.

בפרוץ המלחמה היה ג' בן 67 שנים. הוא ומרדכי שמואל זיגלבוים היו שני היהודים מתוך 12 בני-הערובה שנטלו הגרמנים עם כיבושה של העיר ורשה באוקטובר 1939. הגרמנים החרימו את רכושו את כול מפעליו. ג' היה חבר היודנרט בורשה מאז כינונו ומקורב ביותר לראש היודנרט, אדם צ'רניקוב. מתחילת המלחמה סייע ג' לארגון העזרה היהודית העצמית, ועם הקמת הגטו, בנובמבר 1940, הועמד בראש המוסד לאספקה (Zaklad Zaopatrywania) שהופקד על אספקת מזון, פחם ומצרכים חיוניים אחרים לגטו – תחום הפעולה והאחריות הרגיש ביותר בתנאי הגטו. המוסד שבראשו עמד ג' לא היה יכול למנוע רעב ותמותת המונים מרעב, אך הודות לאמון שרחשו לג' והיעילות היחסית של הגוף שבראשו עמד, היתה הביקורת על המוסד לאספקה מתונה בהרבה מאשר על מוסדות אחרים של היודנרט.

גם בגטו המשיך ג' להיות מעורה בפעולות עזרה וסעד, ודאגתו העיקרית היתה נתונה לילדים וליתומים. בשלב מוקדם למדי יצר קשר עם המחותרת הפוליטית היהודית בורשה, תמך בתנועות החלוציות המחותרת ועקב אחרי פעילותן. הוא צידד בתנועות הנוער ותמך בהן גם אחרי שהוקם ה'ארגון היהודי הלוחם' ובעת ההכנות למרד.

עם פרוץ המרד ב-19 באפריל 1943, סירב ג' לרדת לבונקר, אך לאחר הפצרות של מקורביו ירד עם משפחתו לבונקר שבבית ברחוב פראנצ'ישקאנסקה 30, שבו התקבצו עובדי המוסד לאספקה בימיו האחרונים של הגטו. ב-3 במאי הוציאו הגרמנים את ג' עם רבים אחרים מהבונקר ורצחוהו. במכתב שחיבר ג' ב-1 בינואר 1943 והועידו לבתו שבארצות-הברית, נאמר:

אינני מצטער שנשארתי בגטו, ואינני מצטער אף על אחת מההכרעות שלי. לא מזמן מלאו לי 70 שנה, וכצעד הנכון ביותר בחיי אני רואה את הישארותי בגטו, בין אחי ואחיותיי. אם עלה בידי למחות ולו דמעה אחת – זה שכרי הטוב. יש לי בת בארצות-הברית. אמור לה ששרתתי בנאמנות את עמי.